

Pigeliv – lærerne

Et smukt ansigt kan skjule en indre tristhed

(citater fra *Etnisk KvindeConsult* www.etniskkvindeconsult.dk)

Mange unge kvinder med anden etnisk baggrund klarer sig rigtig godt i Danmark. De er flittige i skolen og har for længst overhalet deres brødre i uddannelsessystemet.

Men det er ikke altid let at være pige eller teenager mellem to kulturer. Pigerne ønsker som oftest at fastholde og være en del af fællesskabet med vennerne fra skolen, de vil måske gerne have kærester og lov til at gå til fester. Samtidig ønsker de at være solidariske med deres familier og ved, at det går ud over familiens ære, hvis de som døtre ikke følger afstukne normer.

For pigerne er det en stor udfordring at navigere mellem flere kulturer og at leve et godt ungdomsliv i Danmark uden at såre deres forældre og give dem problemer. For mange piger går det rigtig godt. For færre bliver splittelsen og dobbeltlivet til en alvorlig belastning.

Føler en pige sig splittet mellem to kulturer, kan hun have god brug for voksenhjælp. En lærer, som pigen har tillid til, kan spille en stor og vigtig rolle.

INDHOLD

- 1: Guide-lines for lærere
2. Kontakt
3. Definition på dobbeltliv
4. Forældrenes frygt:
Angsten for at 'miste kulturen' – og grebet om familien
5. Tværkulturel konfliktmægling
6. Æresrelateret vold i etniske familier: Hjælp til pigerne/kvinderne

1: Guide-lines for lærere

Oplever du som lærer, at en elev mistrives, er det vigtigt, at du ikke har berøringsangst – heller ikke hvis eleven er en pige med en anden etnisk baggrund end dig selv.

Hvor konkret er din viden? Er det blot en mistanke? Hvordan skal du tale med den unge? Og hvilke handlemuligheder har du? Måske beder den unge om din fortrolighed, måske er sagen så mærkværdig, at du føler dig handlingslammet.

LOKKs værktøjskasse

- Ofte har den unge aldrig talt med nogen om problemet før. Det kan være meget grænseoverskridende at inddrage en udenforstående i familiens anliggender. Sørg for ro og trygge rammer. Giv dig god tid vær grundig, tålmodig og aktivlyttende i forhold til den unge. Hvad er det, der optager den unge? Sikre dig, at du og den unge har forstået hinanden.
- Fortæl den unge om din tavshedspligt og, hvis den unge er under 18 år, din underretningspligt, såfremt der fremkommer bekymrende oplysninger.
- Hvad går konflikten præcis ud på? Få den unge til at være konkret. Ofte har konflikten med familien stået på i lang tid. Hvad gør at den unge søger hjælp nu? Hvis der er flere problemer i sagen, så rids dem op og lad den unge afgøre, hvilket problem der er vigtigst.
- Hvem præcis er parterne i konflikten? Tegn det eventuelt så det bliver visuelt for den unge og skaber overblik.
- Forhast dig ikke men giv den unge plads og tid. Måske er den unge ikke klar til at handle yderligere.
- Er den unge blevet truet eller udsat for vold? Er den unges sikkerhed truet?
- Gør det tydeligt i samtalen at tvangsægteskab, trusler og vold faktisk er ulovlige og at der er hjælp og beskyttelse at få.
- Undersøg familiens dynamik. Familiemønstrene og rollefordelingen i familien er anderledes i det kollektivistiske livssyn end i det individualistiske livssyn. Hvilke roller har de forskellige familiemedlemmer i konflikten? Hvem er overhoved i familien? Er der familiemedlemmer, der kan tale de unges sag? Er familien under pres fra andre?
- Sproget i etniske familier kan være mere dramatisk og voldsomt og er ikke nødvendigvis udtryk for en konkret holdning. Nogle sprog indeholder en stor del af blandt andet billedsprog, som også er meget anderledes fra dansk og endelig kan der ved oversættelse være tab af nuancer.
- Har den unge fortalt sin familie om, hvad hun / han selv ønsker? På grund af familiestrukturen vil det ikke altid være muligt for den unge at tage konflikten op med familien.
- Dialog med familien kan få konsekvenser for den unge i form af repressalier fra familien. Kontakt aldrig familien uden den unges samtykke.
- Hvad ønsker den unge af hjælp? Har den unge et realistisk billede af, hvad du kan hjælpe med og hvad systemet kan hjælpe med? Fortæl hvad din rolle opgave kan være for den unge.
- Er der mulighed for konflikt mægling med familien.
- Vær bevidst om din egen rolle. Overvej om det vil være relevant at inddrage andre professionelle og gør det altid i samarbejde med den unge.

"Det er vigtigt ikke at betragte dobbeltliv som et positivt frihedsrum for den unge. Det kan gå med dansk-fødte børn, der kan overskue konsekvenserne. Handler det om en pige med en anden etnisk baggrund skal signalerne tages alvorligt."

Farwha Nielsen

Flere råd i LOKK's værktøjskasse til fagfolk

Værktøjskassen indeholder fakta og gode råd om, hvordan de professionelle kan give de unge den bedste rådgivning, og hvor de selv som professionelle kan hente støtte.

Lærere og andre fagfolk kan få rådgivning af LOKK på telefon 32 95 90 19

Se værktøjskassen:

<http://www.lokk.dk/V%C3%86RKT%C3%98JFORFAGFOLK/>

2. Kontakt

LOKK - Landsorganisation af Kvindekrisecentres **rådgivning til fagfolk** er målrettet dem, der møder unge, som oplever æresrelaterede konflikter. LOKK tilbyder sparring med professionelle rådgivere, konsulentbistand, temadage og konfliktmægling. Tilbudene er landsdækkende og gratis.

LOKKs professionelle rådgivere kan kontaktes alle hverdage mellem kl. 9-15 på **32 95 90 19**.

Se mere i LOKKs folder: <http://www.lokk.dk/Billeder/publikationer/pjecer/FagfolkR%C3%A5dgivning.pdf>

LOKK har en særlig **rådgivning for unge med etnisk minoritetsbaggrund**, der oplever konflikter med familien. De unge kan ringe anonymt døgnet rundt til LOKKs Hotline på **70 27 76 66**. Desuden kan de også skrive anonymt til brevkassen, som findes på www.etniskung.dk.

Forening af Unge Nydanske Kvinder (FUNK) www.f-unk.dk: Hvis den unge har behov for at tale med ligesindede, der har oplevet nogle af de samme problemer som hende selv.

Rehabiliteringscenter for Etniske minoritetskvinder i Danmark (R.E.D.): Krisecenter for kvinder og par der bliver udsat for æresrelaterede konflikter. <http://www.r-e-d.dk/>

Nymødom.dk www.nymoedom.dk: Hvordan taler man med tosprogede om seksualitet? Hvad betyder mødommen i en traditionel muslimsk familie? Hvordan håndterer man æresrelaterede konflikter, og hvor søger man hjælp, hvis man enten som ung eller som fagperson er midt i en? Projekt Nymødom.dk tilbyder undervisning – betalt af Integrationsministeriet - for fagpersoner og for de unge og deres forældre.

3. Definition på dobbeltliv

Af Farwha Nielsen

Etniske minoritetsunge forsøger i mange sammenhænge at leve et liv, der ligner et almindeligt dansk ungdomsliv.(*). De ønsker f.eks. på lige fod med deres danske jævnaldrende at have tid til at være sammen med deres skolekammerater, mulighed for at gå til fester, tage med på studierejser, have kærester osv. I modsætning hertil står familiernes ønske om at have kontrol over de unge, især kontrol over pigernes aktiviteter og almindelige deltagelse i samfundet. Derfor udsteder familien regler for passende social opførsel. Konflikterne opstår typisk, når en ung har overtrådt disse adfærdsregler.

Reglerne er ikke ensartede og varierer fra familie til familie. Men en hel del unge føler sig hæmmede i forhold til at have normale venskaber med deres klassekammerater eller studiekammerater. Deres familier forventer en mere begrænset deltagelse i skolelivet. F.eks. beordrer nogle forældre de unge til at tage direkte hjem, når skolen er færdig. Årsagen til forældrenes ønske om social kontrol, der især rammer pigerne, er at bevare familiens "gode navn" i indvandrer kredse og for at "beskytte" pigerne imod sladder. Set fra forældrenes synsvinkel er udøvelsen af social kontrol en slags overlevelsesstrategi, der sikrer deres status og kontakt til omgangskredsen.

Familiens stramme restriktioner forøger risikoen for, at de unge fører et skjult liv. Ved hjælp af forskellige taktiske manøvrer og omgåelser etablerer pigerne et dobbeltliv, eksempelvis ved at skrive ekstra timer på skoleskemaet, og lade som om de er i skole. I virkeligheden prøver de at opretholde deres sociale relationer i hemmelighed. Udover at deltage i fester, byture og biografture har nogle unge piger også kærester uden familiens vidende.

Man kan være tilbøjelig til at se positivt på pigernes dobbeltliv. Det kan give dem nogle frihedsgrader, hvilket kan være udviklende alt afhængig af, hvordan og til hvad de bruger den nyvundne frihed. Nogle forskere argumenterer ligefrem for, at et dobbeltliv er en integreret del af ungdomslivet. Der er ikke tvivl om, at der er en vis sandhed i denne argumentation, men dobbeltlivet har i mange tilfælde en skyggeside med alvorlige konsekvenser for den unge.

For det første skaber et dobbeltliv megen forvirring hos de unge. Nogle af dem væver sig ind i et spind af løgne og får svært ved at fungere normalt. De har vanskeligt ved at huske, hvad der er sandhed, og hvad der er løgn. Det er erfaringen, at de fleste, som lever et dobbeltliv, på et eller andet tidspunkt bliver nødt til at ændre tilværelsen, ikke mindst da deres relationer til andre mennesker bliver belastet af de konstante løgnehistorier.

For det andet har de unges dobbeltliv en økonomisk dimension. For at deltage i sociale arrangementer såsom fester skal man have smart tøj på og se godt ud. Normalt tjener unge selv til en del af udgifterne til tøj, makeup osv. ved at have et fritidsjob. Imidlertid får mange etniske minoritetspiger ikke lov til at arbejde ved siden af deres uddannelse og har derfor ikke de nødvendige økonomiske midler. Hvad gør pigerne så for at skaffe de smarte ting? I værste tilfælde accepterer de "gaver" for seksuelle ydelser. Pigerne betegner det selv som gaveudveksling, men i realiteten er det en slags gråzoneprostitution.

For det tredje bliver nogle af pigerne afpresset af unge mænd, som truer med at sladre til pigernes familier om dobbeltlivet. Afpresningen kan skabe frygtelige problemer for pigerne, der ikke blot udfører handlinger, der strider imod deres opdragelse, men også må underlægge sig den mandlige afpressers ønsker. Der er stor risiko for, at pigerne mister respekten for sig selv i løbet af sådan en proces. Det har i nogle tilfælde ført til alvorlige psykiske lidelser, som kan forårsage voldsom angst og selvdestruktive handlinger.

Farwha Nielsen er cand.mag. og konfliktmægler

(*) Det er vigtigt at understrege, at virkelighedens mangfoldighed ikke levner plads til generalisering af konflikterne. Selvom LOKK (Landsorganisationen af KvindeKrisecentre) får mange henvendelser så er det ikke alle de etniske minoritetsfamilier, der oplever de samme typer af problemer. Denne artikel tager udgangspunkt i pigernes/kvindernes vilkår, idet de fleste henvendelser til LOKK involverer pigerne. Problemstillinger for drenge forholder sig anderledes og fortjener derfor en separat beskrivelse, som der ikke kan levnes plads til i denne artikel.

"Jeg er jo en pige og et menneske ligesom alle andre, og jeg er jo også nysgerrig. Og det er jo også lige den alder, hvor alle eksperimenterer. Og så sidder man bare i det dilemma, for på den ene side elsker jeg mine forældre, og jeg vil jo ikke skuffe dem og gøre noget, de ikke bryder sig om. Men på den anden side så er det jo heller ikke særlig sjovt. Man føler sig anderledes i forhold til veninder og omgangskreds".

Hoda Farid, 27 år

"Nogle bliver udspioneret hele tiden – det tror mange forældre er godt, for så strammer de grebet om deres døtre, og så laver de ikke noget forkert. Men der sker faktisk det modsatte. Det gør bare, at de (pigerne) gør en masse ting bag deres ryg. Så hellere foran dem end bag dem."

Nibras Aziz, 15 år

4: Forældrenes frygt:

Angsten for at 'miste kulturen' – og grebet om familien

Forældrenes behov for kontrol med deres piger handler ofte om hele familiens ære og anseelse. Familien bliver set ned på, hvis en datter træder 'ved siden af', og en familie kan blive udstødt af fællesskabet. Det ved pigerne, og derfor er det ofte meget smertefuldt for dem, når de ikke føler, de kan leve op til forventningerne.

Reglerne for, hvordan pigerne skal opføre sig, varierer fra familie til familie. Erfaringer peger på, at drenge og mænd ofte er mere tilbøjelige til at holde fast i de traditionelle opdragelsesformer, måske fordi traditionerne ikke har så store konsekvenser for dem som for pigerne. Kvinderne kan være mere åbne for at finde nye veje. Dette gør sig dog ikke altid gældende, da der specielt i den ældre generation er kvinder, der står som 'traditionens vogtere', mens mændene ønsker mere frihed for deres børn.

"Hvis en pige ude i byen er sammen med en dreng, som ikke er hendes fætter eller hendes bror, og en arabisk kvinde ser hende, så går det rigtig hurtigt. Så bliver der ringet til hendes mor, eller det bliver sagt til andre damer rundt omkring, og så går snakken i cirklerne. Det er en af de meget negative ting ved vores miljøer."

Nibras Aziz, 15 år

Ofte er forældrene bange for at miste deres børn til 'det danske', og for at børnene 'mister deres kultur'. De holder – somme tider med magt – fast i medbragte egne traditioner. Ikke nødvendigvis fordi de er ukritiske og uinteresserede i forandringer, men fordi de har mere eller mindre velbegrundede og som regel meget negative opfattelser af danske unges

...skaber liv på nettet

moralbegreber, der bliver kædet sammen med fri sex, alkohol og et udsvævende liv. Derfor ønsker de at fastholde døtrene i hjemmet og i de traditionelle værdier.

"I vores kultur betyder ære rigtig meget. Nogen slår ihjel for ære, simpelthen. Den (æren) er rigtig nem at få og rigtig svær at bygge op igen, hvis den bliver ødelagt. Der vil altid være noget med, at det var hende, der for 100 år siden gjorde et eller andet. Det misunder man ved den danske kultur, at det er OK, at der sker nogle ting. Der er ikke den sladder fra mor til mor om, hvad ens pige har gjort. Det er man jo ligeglad med."

Nibras Aziz, 15 år

"Hun (min mor) har fortalt rigtig mange gange, at hendes drøm gik fuldstændig i stå i det øjeblik, jeg fortalte, det blev en dansk mand.() Der var rigtig mange, der blandede sig og begyndte at snakke med mine forældre om, hvordan de skulle gøre, og der var andre familier der begyndte at snakke om, at mine forældre ikke magtede opgaven. Og så var der nogle familier, der valgte ikke at tale mere med mine forældre."

Lina Hashim

Den vanskelige dialog

En del problemer opstår, fordi dialogen ikke fungerer, og generationerne derfor har misvisende opfattelser af, hvad de andre tænker og gør. Derfor kan en negativ forventning få lov til at leve sit eget uimodsagte liv. En pige vil ofte forvente, at hendes forældre vil forbyde hende at leve et dansk ungdomsliv, som ligner venindernes; og fordi hun ikke tror, det nytter at argumentere for sine behov, begynder hun i stedet at lyve. Omvendt tror forældrene måske, at pigen ønsker at 'blive dansk', at hun vil begynde at drikke, gå i byen og have kærester ligesom jævnaldrende danske unge, og derfor strammer forældrene grebet om pigen.

Måske viser det sig, at begge parter forventninger er mere negative end virkeligheden. At forældrene gerne vil kunne snakke med deres datter og give hende frihed inden for nogle aftalte rammer, og at pigen ikke har tænkt sig at begynde at drikke og gå i seng med drenge, men bare gerne vil være sammen med sine venner.

"Det er bare en del af kulturen, at man hjælper hinanden, og man sørger for, at hinandens børn opfører sig ordentligt. Fordi det betyder så meget for æren og for dem som forældre, at deres børn opfører sig ordentligt."

Diana Ismail, 21 år.

Forældre, der grundlæggende ønsker at give deres børn mere frihed, end de selv har haft, kan benytte sig af en form for indirekte kommunikation. Egentlig ved de godt, at datteren har en kæreste, men så længe det ikke bliver sagt åbent, behøver de ikke at forholde sig til det og eventuelt forbyde det for at følge familiens ærbarhedsnormer.

For børn og unge, der ønsker mere frihed end det, der normalt accepteres i familien, kan det være fint, at forældrene lader som ingenting. For nogle unge er friheden dog svær at håndtere, fordi vigtige emner er tabubelagte, og fordi de savner vejledning fra den ældre generation.

Indirekte kommunikation kan også bruges til at fortælle om sig selv. For eksempel kan en pige fortælle en historie om en anden, som i virkeligheden er hende selv. På denne måde kan hun få vendt og diskuteret nogle forhold, uden at det får konsekvenser for hende selv.

LOKKs ungerådgivning har mange oplevelser med unge kvinder, der ringer ind og fortæller, at de skal skrive en stil om et arrangeret ægteskab, en voldtægt eller lignende og gerne vil tale

...skaber liv på nettet

om emnet i faglighedens interesse. Som regel handler 'stilene' om pigerne selv og fungerer som en slags sikkerhedsnet for den enkelte pige; hun kan bevare sin anonymitet, og det er lettere at tale om tingene i tredjeperson end selv at 'klæde sig nøgen' foran en rådgiver.

LOKKs anonyme rådgivning kan kontaktes hver dag, døgnet rundt på 70 27 76 66.

5. Tværkulturel konfliktmægling

Af Farwha Nielsen

I tværkulturelt rådgivningsarbejde møder man unge, der er udsat for alvorlige familiekonflikter såsom tvangsægteskaber og arrangerede ægteskaber, uenigheder om ungdomslivets forskellige udfordringer, generationskonflikter og opdragelsesvanskeligheder. Årsagen til konflikterne er ofte forbundet med det faktum, at de to generationer har forskellige forståelser af deres roller og rettigheder, hvilket leder til modstridende håb og forventninger. Den ældre generation blandt etniske minoriteter er opdraget med en ideologi der betoner, at en god forælder er en, der har kontrol over børnene, og som kan styre deres adfærd i overensstemmelse med de kulturelle normer. Forælderrollen varierer selvfølgelig alt efter hvilket hjemland, vedkommende kommer fra, men generelt kan det siges, at påbud om at overholde de kulturelle normer er vigtige i forældrenes praksis, fordi påbuddene tilsyneladende eliminerer de unges uforudsigelige adfærd og kaos i familierne.

I henhold til det traditionelle handlingsmønster giver de kulturelle normer forældrene ret til at tage beslutninger på den unges vegne. Dette udgør et aldershierarki og betinger en særlig form for kommunikation mellem forældre og unge så forældreautoriteten bevares. Almindeligvis forventer forældrene, at de unge ikke stiller spørgsmål ved beslutningerne og lydigt accepterer dem. Der er mange variationer inden for beslutningssystemet, men gennemgående forventes det at børnene/de unge ikke siger fra over for forældrene, da det bliver betragtet som ulydigt og slemt. Denne opfattelse kan lede til destruktive måder at håndtere familiekonflikter på, og tvinger de yngre generationer til at tie stille og antage en defensiv holdning.

Selvom de yngre generationer bærer de indpodede, traditionelle normer med sig, får de også indblik i den danske levemåde, f.eks. gennem deltagelse i uddannelse og arbejde. De sammenligner sig selv med danske unge og opbygger forventninger om en mere demokratisk måde at kommunikere med forældrene på. Imidlertid forhindrer aldershierarkiet, at den yngre generation taler direkte med forældrene om deres problemer. Det kan være ekstremt frustrerende for de unge. I stedet for at tale åbent ud om tingene forventer forældrene, at de unge viser respekt for den ældre generation, dvs. undgår at fortælle, hvad de har på hjerte og indtager en nærmest underdanig position.

Ordet aldershierarki understreger, at der er tale om meget skæve magtstrukturer i familierne. Det betyder, at de unge, uafhængigt af deres alder, automatisk placeres i en underordnet position inden for forældrenes magtsfære; med andre ord: uden ret til at tage beslutninger vedr. deres eget liv. Denne sociale relation kan være yderst skræmmende, da den bygger på frygt mellem den unge og de voksne. Mange gange medfører det, at de unge end ikke er i stand til at definere og beskrive familiekonflikterne i forældrenes nærvær, og, hvis det endelig sker, oplever de det som en traumatisk episode.

Sædvanligvis foregår familierelateret konfliktmægling i Danmark ved at begge parter er repræsenteret under forløbet. Rollen som mægler er relativt passiv og lyttende, fordi målsætningen er, at parterne indleder en dialog for at løse problemet. I sager, hvor etniske minoriteter udgør parterne, er den konventionelle konfliktmæglingsmetode næsten umulig at bruge på grund af de skæve magtrelationer og aldershierarkiets regler. I den sammenhæng er det hensigtsmæssigt at bruge metoden tværkulturel konfliktmægling. Metoden muliggør, at den unge selvstændigt formulerer og beskriver konflikten, som hun eller han oplever den.

...skaber liv på nettet

Derefter fremlægges synspunkterne for forældrene af den tværkulturelle konfliktmægler. Det medfører, at de involverede parter i første omgang ikke placeres i samme rum for dermed at beskytte den unge mod forældrenes anklager og voldshandlinger. Konfliktmægleren skal have dybtgående kulturel viden og erfaring, da vedkommende er meget aktiv i processen og i dialogen med familien.

Tværkulturel konfliktmægling forudsætter en række overvejelser vedrørende den unges sikkerhed og risiko for familiekonflikter. Indsatsen skal derfor være gennemtænkt og planlagt. Samtidig er det vigtigt også at tage hånd om forældrenes følelser og den krise, de gennemlever.

En succesfuld konfliktmægling forudsætter at mægleren kender den kulturelle kontekst, har viden om de religiøse aspekter og er i stand til at analysere situationen med henblik på at hjælpe parterne til at finde den rigtige løsning på familiekonflikten.

Farwha Nielsen er cand.mag. og konfliktmægler

Artiklen er fra Etnisk KvindeConsults hjemmeside. www.etniskkvindeconsult.dk

Mægling forhindrer drab på etniske piger

Langt de fleste sager om æresrelaterede forbrydelser handler om unge kvinder mellem 15 og 25, som enten er blevet tvangsgift, eller som mod familiens vilje vil gifte sig med en anden end den, familien har valgt. Tværkulturel konfliktmægling har vist sig at give gode resultater, og på et år er 19 ud af 20 mæglinger foretaget af LandsOrganisationen af KvindeKrisecentre, LOKK, lykkedes så godt, at begge parter føler, de har fået noget ud af det. Læs interview med konfliktmægler Farwha Nielsen på politiets hjemmeside. <http://www.dansk-politi.dk/Page-635.aspx?ProductID=PROD319>

6. Æresrelateret vold i etniske familier: Hjælp til pigerne/kvinderne

af Anita Johnson

Langt de fleste unge kvinder med anden etnisk baggrund klarer sig godt i Danmark, men for nogle går det galt. Rehabiliteringscenter for Etniske minoritetskvinder i Danmark (R.E.D.) tager imod kvinder og par, der er blevet presset/tvunget til ægteskab og eller har oplevet æresrelateret vold. Leder af R.E.D., Anita Johnson, beskriver i det følgende nogle af de problemer, kvinderne kommer med.

For alle de kvinder, R.E.D. møder, gælder, at deres problemer/vanskeligheder hverken begynder eller slutter med tvangsægteskab. Når man hører deres historier, står det klart, at problemerne for mange af kvinderne begyndte, allerede da de bliver født. De kommer fra et miljø med et slægtsorienteret livssyn, hvor begreber som ære og skam og alders- og kønsmæssig hierarki er dominerende.

De har fra begyndelsen haft status som undertrykte kvinder og har oplevet udnyttelse, undertrykkelse, overgreb, ekstrem kontrol såvel som deprivation og negligering som små piger og senere som unge kvinder. Det er kvinder, som til stadighed har måttet undertrykke egne ønsker og behov. Det er frustrerende og nedværdigende ikke at måtte tage egne beslutninger, og de lider med vrede, ensomhed, depression og angst.

Men det er samtidig kvinder, der har haft mod og styrke til at stikke af, selvom de er bange og frygter familiens næste træk. Det er ikke nogen let beslutning at sige farvel til familien, men nogle gange kan det være den eneste mulighed. Tit er det en langvarig proces, hvor kvinderne har følt, at "frihedsnettet" er blevet strammet mere og mere. Nogle har været spærret inde, nogle er blevet konstant overvåget af brødre, fætre og onkler, og mange har oplevet fysisk og psykisk vold, som familien udøver for at fastholde autoritet og kontrol med døtrene.

Det er især fra teenageårene, at den ekstreme kontrol for alvor iværksættes fra familien. Andre af de unge kvinder lever et dobbeltliv. De lever ét liv i familien, hvor de tilsyneladende har underkastet sig det patriarkalske hierarkiske familiesystem, og et andet liv uden for familien, hvor de ønsker at indgå i en moderniseringsproces og få anerkendt deres ret til selv at vælge. Disse kvinder lever med en ekstrem angst for at blive afsløret. De er tynget af at opføre sig "forkert" og af de løgne, de konstant må hitte på i de to "verdener".

I familier hvor det er æren og de gamle skikke, der gælder, tæller kvindernes mening ikke. Hvad andre siger om familien er vigtigere end deres datters lykke. Hvis en kvinde krænker en sådan families ære, er konsekvenserne mange og kan være meget alvorlige.

Derfor handler det om kvindernes liv, når de flygter.

Når R.E.D. møder kvinderne, er de nedbrudte, usikre og uselvstændige. Selv om en meget stor del af kvinderne er født og opvokset i Danmark, har de ingen praktisk viden om det danske samfund. Mange af dem har levet beskyttet og ved meget lidt om, hvordan man klarer sig i Danmark. De kender ikke deres rettigheder og pligter, ved ikke hvordan man klarer sig økonomisk, hvordan de kan finde arbejde osv. Med andre ord mangler de helt basale forudsætninger for at kunne begå sig i det danske samfund. Derudover har mange af kvinderne alvorlige psykologiske vanskeligheder som følge af deres depriverede opvækst.

Kvindernes begrænsede kendskab til danske samfundsforhold gør, at de efter bruddet med familien pludselig befinder sig i en form for ingenmandsland. De har svært ved at se, hvordan de skal komme videre. Derfor er der behov for en målrettet indsats, der kan stabilisere og kvalificere dem til at klare sig i det danske samfund. De skal lære at lytte til sig selv, at tage ansvar for eget liv og handling og lære at "erobre" deres eget liv i samspil med det omgivende miljø.

Læs hele artiklen af Anita Johnson på LOKKs hjemmeside:

<http://www.lokk.dk/Billeder/seminarer/2009/Etniskkonference/AnitaJohnsonsartikel.pdf>